Anaokulunda Ortak Yaşam: Kuralları Birlikte İnşa Etmek ve Rutinleri Yönetmek

3-6 Yaş Grubu İçin Kanıta Dayalı Sınıf Yönetimi Stratejileri

NotebookLM

Sınıf Yönetiminde Paradigma Değişimi

Eski Yaklaşım

- Körü körüne itaat
- Yukarıdan aşağıya dikte edilen kurallar
- Kontrol odaklı

Yeni Yaklaşım

- Öz-düzenleme ve Sorumluluk
- Birlikte inşa edilen anlaşmalar
- İlişki ve topluluk odaklı

Kuralların amacı çocukları kontrol etmek değil, kendi davranışlarını başkalarıyla olan ilişkileri içinde düzenlemeyi, yani öz-düzenlemeyi öğrenmelerini sağlamaktır.
– Dr. Kathryn Castle, *Eastern Connecticut Eyalet Üniversitesi*

NotebookLM

Neden Kuralları Birlikte Koymalıyız?

Aidiyet

Çocuklar, kuralları birlikte oluşturduklarında sınıf topluluğunun aktif birer üyesi haline gelirler (Cara Zelas, Edutopia).

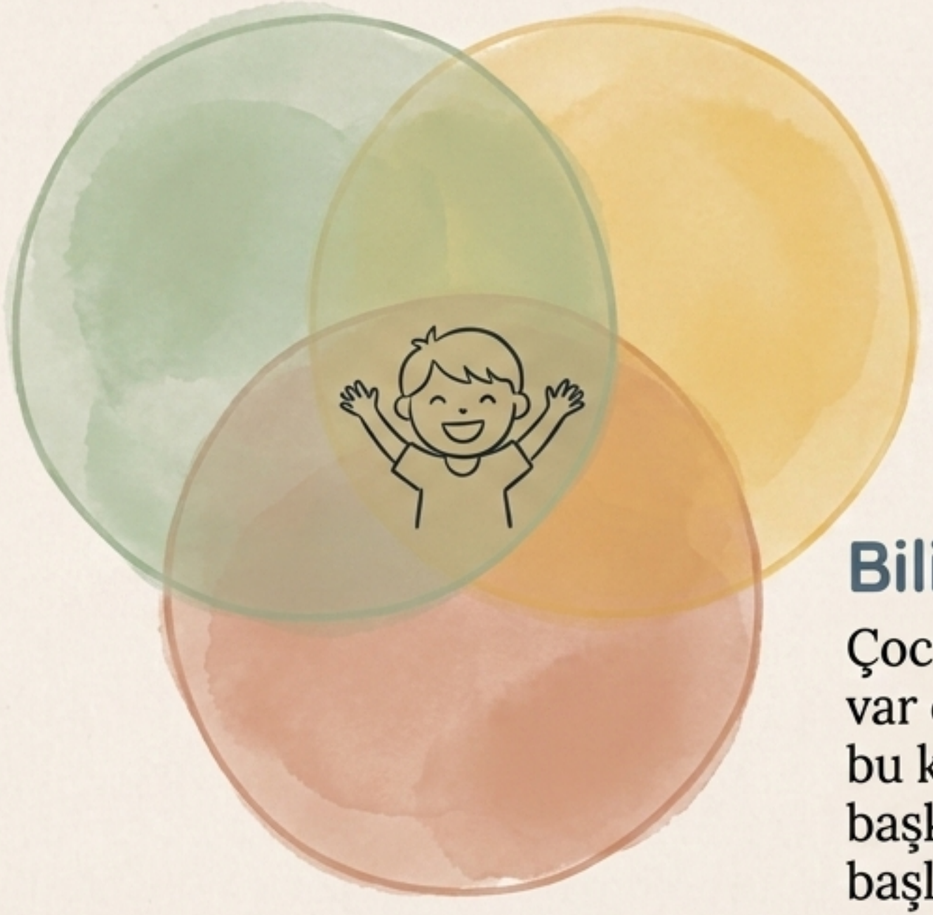

Demokratik Katılım

Seçim yapma ve anlamlı katkıda bulunma fırsatı, sosyal farkındalığı artırır.

Bilişsel Uyum

Çocuklar kuralların neden var olduğunu anladıklarında, bu kuralları içselleştirir ve başkalarına da hatırlatmaya başlarlar.

Kuralları ezberletmiyoruz; ortak sorumluluk pratiği yapıyoruz.

NotebookLM

İki Farklı Sınıf, İki Farklı Kültür

Geleneksel Yönetim	İşbirlikçi Yönetim
Öğretmen tarafından ilk gün panoya asılır.	Çember zamanında çocukların fikirleriyle ortaklaşa yazılır.
Nelerin yapılmaması gerektiğine odaklanır.	Hedeflenen olumlu davranışlara odaklanır.
Ceza veya mola (time-out) ile uygulanır.	Göz hizasına inip şefkatli hatırlatmalarla rehberlik edilir.
Korkuya dayalı uyum.	Topluluk bilinci ve öz-denetim.

NotebookLM

Kuralları Birlikte Oluşturmanın 5 Adımı

1. Hikayelerle Başlayın

Davranışların sonuçlarını gösteren resimli kitaplar okuyun.

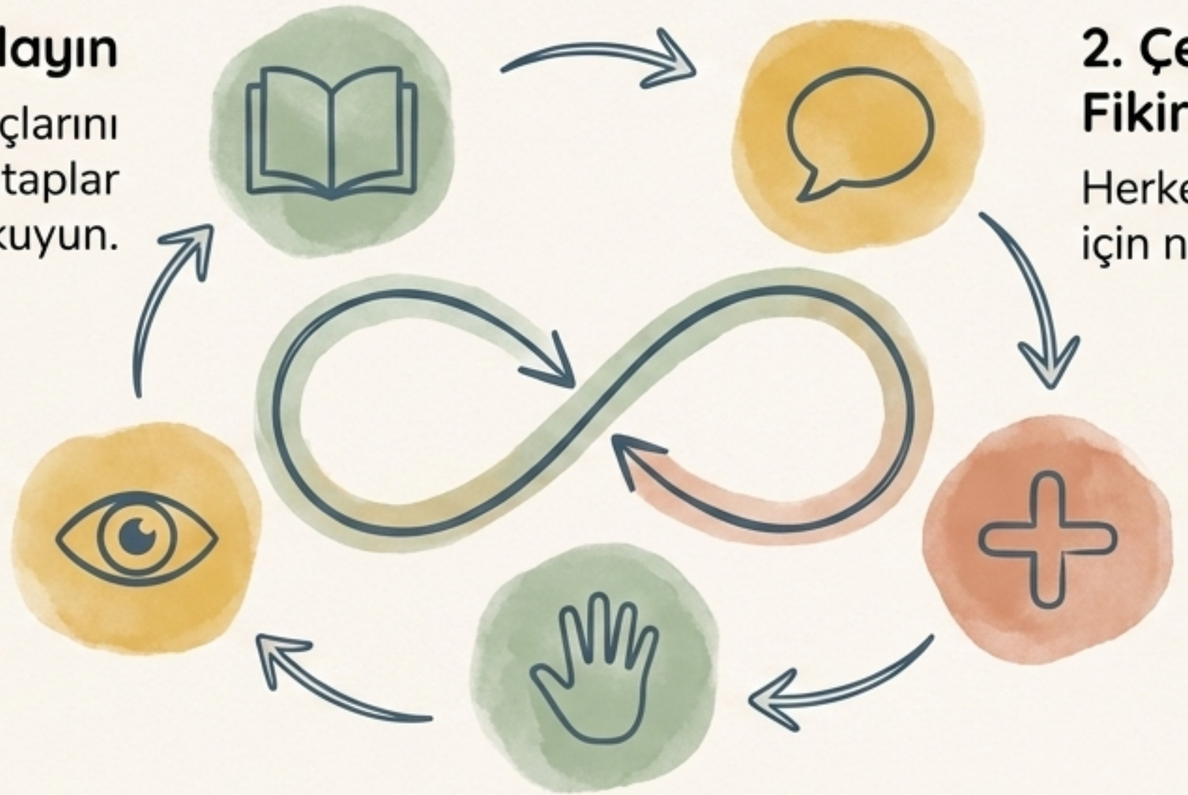

2. Çember Zamanında Fikir Üretin

Herkesin güvende hissetmesi için ne yapmalıyız?

3. Olumlu Dile Çevirin

Yapma denilenleri yapmalıyız formatına dönüştürün.

4. 5 Kural ile Sınırlandırın

Çalışan bellek kapasitesi için maksimum 5 kural.

5. Görselleştirin ve Yaşatın

Günlük oyunların ve rutinlerin bir parçası yapın.

NotebookLM

Okuma Öncesi Dönem İçin Soyutu Somutlaştırmak

Yazılı kurallar okul öncesi çocukları için soyuttur. Anlaşmaları onların diline çevirmek için sınıf ortamını görselleştirin.

Çocukların Kendi Çizimleri

Kuralları resmetmelerini isteyin; kendi çizdikleri kuralı sahiplenirler.

Rol Model Fotoğrafları

Gerçek fotoğraflarla hedeflenen davranışı modelleyin.

Göz Hizası

Panoyu yetişkin boyuna değil, kendi göz hizalarına asın.

NotebookLM

Günün En Kritik Anları: Geçişler

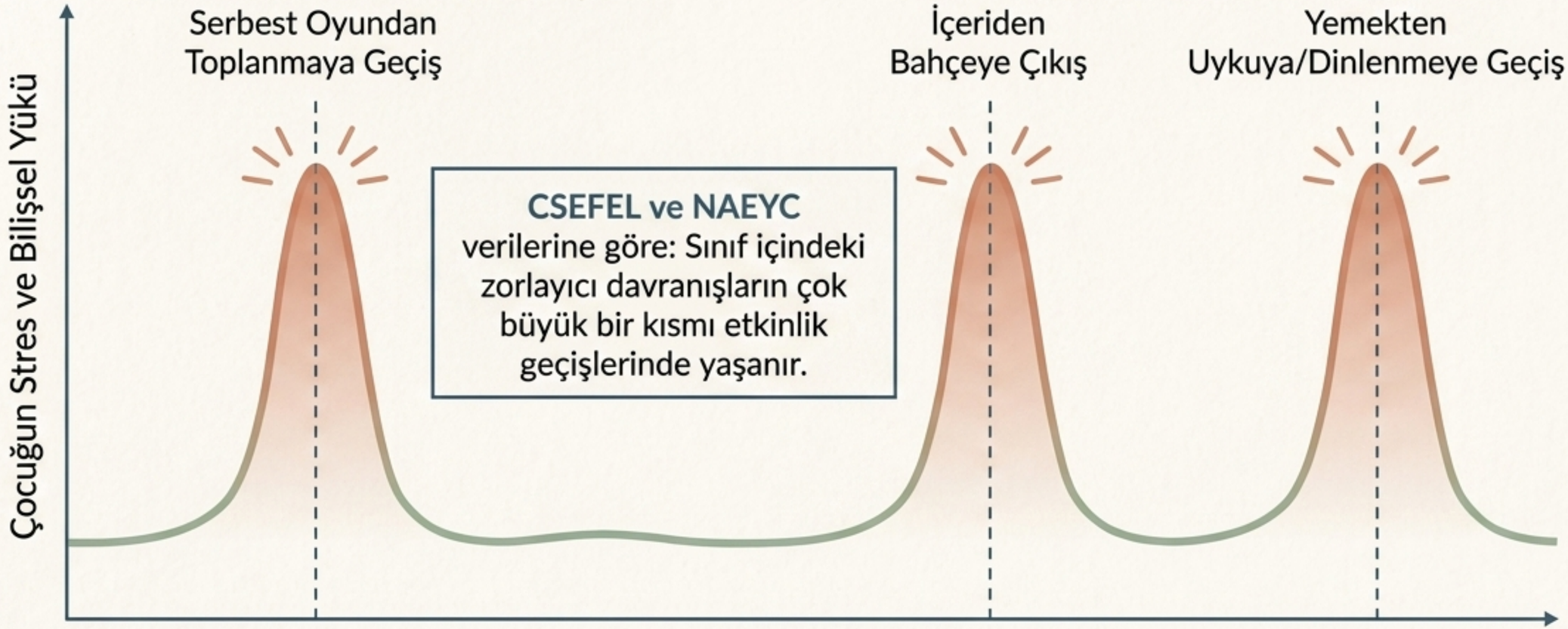

Geçişler çocuklar için belirsizlik anlarıdır. Bilişsel yük artar, duygusal regülasyon zorlaşır.

NotebookLM

Öngörülebilirliğin Gücü

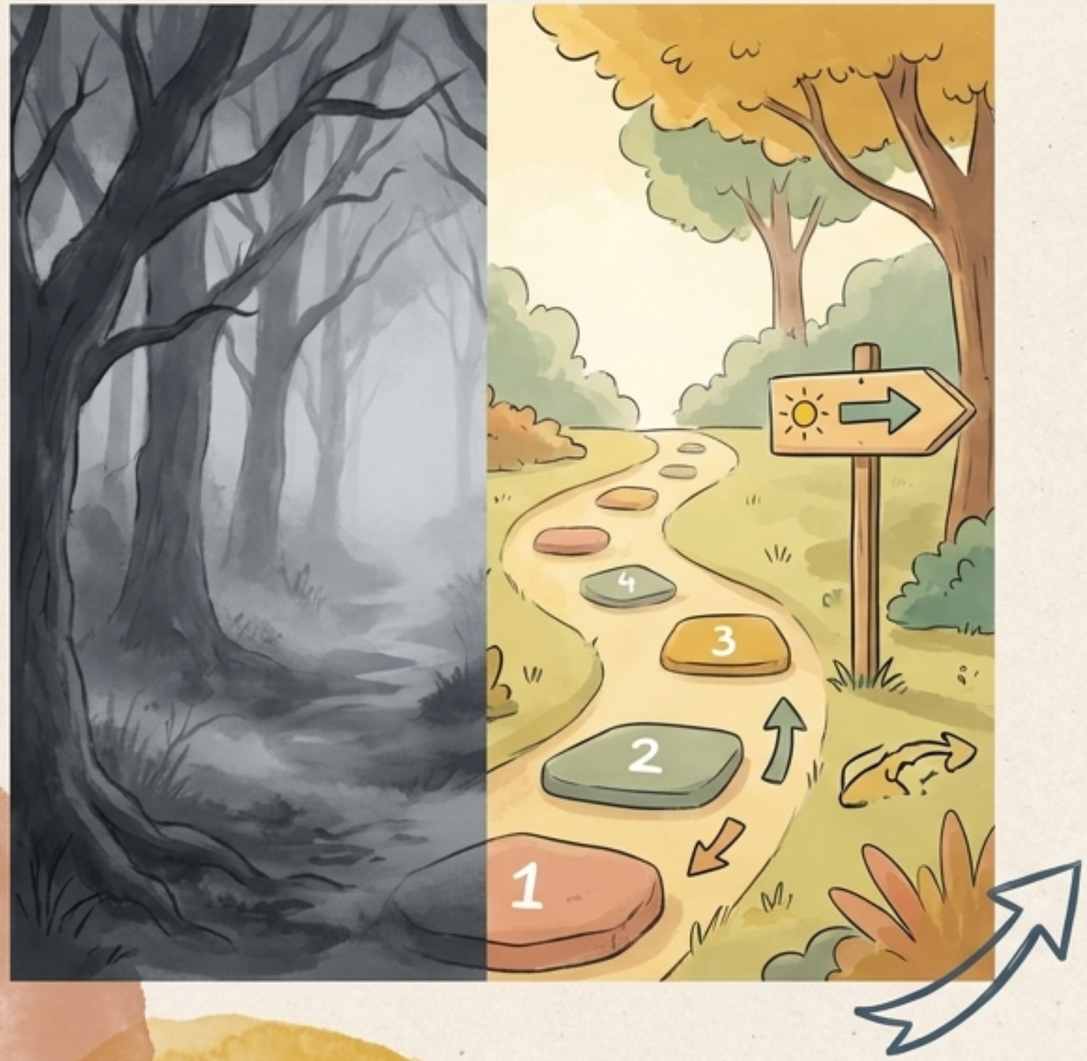

"Bir sonraki adımda ne olacağını bilmek, çocuklarda kaygıyı doğrudan azaltır ve duygusal güvenliği pekiştirir.
– Dr. Tisha Shipley

Rutinler sadece zaman yönetimi aracı değildir; çocuğun bağımsızlık kazanma alanıdır.

Günü yapılandırılmış çocuklar, yetişkinden sürekli onay veya yönlendirme beklemezler.

Belirsizliğin ortadan kalkması, doğrudan sorunlu davranışların azalmasını sağlar.

NotebookLM

Pürüzsüz Geçişler İçin Stratejiler

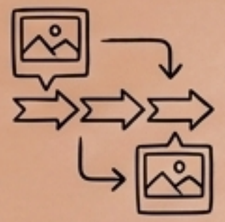

Görsel Günlük Çizelgeler

Günün akışını resimli kartlarla duvara asın.

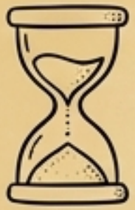

Önceden Haber Verme

5 dakika sonra toplayacağız diyerek görsel kum saati başlatın.

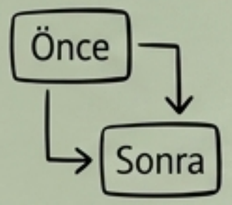

Önce-Sonra (First-Then) Tekniği

İki somut adıma indirin: Önce montumuzu asıyoruz, sonra oyuncaklarla oyenyoruz.

Müzik ve Oyun Entegrasyonu

Ritim, sözlü komuttan daha hızlı işlenir. Geçiş şarkıları kullanın.

Görev Dağılımı (Helpers)

Işıkları kapatma gibi somut sorumluluklar verin.

NotebookLM

Türkiye’den Bilimsel Bir Ayna: Dilimizi Fark Etmek

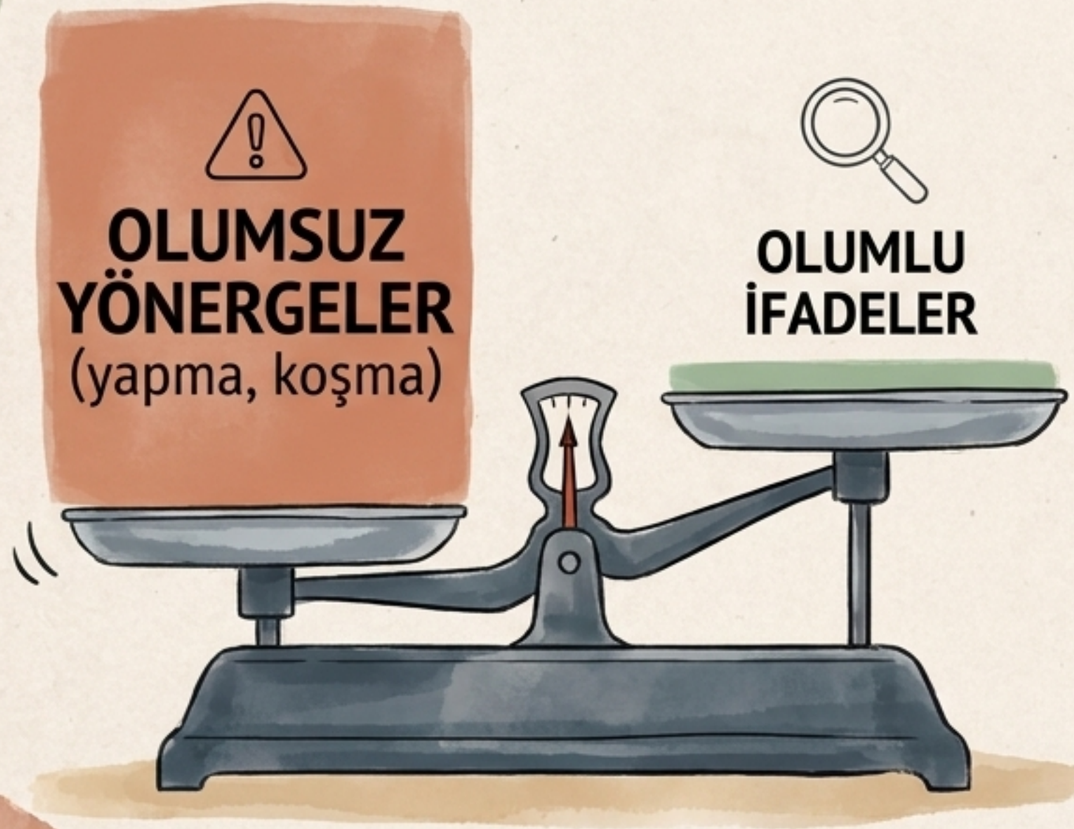

Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi’nde (Akgün, Yarar ve Dinçer, 2011) yayımlanan vaka analizine göre:

Türkiye’deki okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içindeki sözel ifadelerinde olumsuz yönergelerin (yapma, koşma), olumlu ifadelere kıyasla kayda değer derecede daha fazla olduğu saptanmıştır.

Sınıf yönetiminde kanıt temelli stratejilere geçiş, doğrudan kullandığımız dili değiştirmekle başlar.

NotebookLM

Dili Yeniden Çerçevelemek: Olumsuzdan Olumluya

✗	✓
İçeride koşma!	İçeride yürüyen ayaklarımızı kullanıyoruz.
Bağırma, çok ses yapıyorsun!	İç sesimizle / Alçak sesle konuşalım.
Oyuncakları fırlatma!	Oyuncaklarımızı yavaşça sepete koyalım.

Beyin yapma ekini işlemekte zorlanır; hedef davranışı doğrudan söylemek **bilişsel yükü hafifletir.**

NotebookLM

Kuralları Oyunla Yaşatmak

Erken çocuklukta kurallar sadece duvarda asılı kalmamalı, oyunun içine entegre edilmelidir. Rol yapma ve kuklalar, çocuklara **kuralları risksiz bir** ortamda pratik etme şansı sunar.

Kukla Can bugün oyuncaklarını paylaşmak istemiyor ve çok öfkeli. Sınıf anlaşmalarımıza göre ona nasıl yardımcı olabiliriz?

Kriz anını beklemeden, sakin zamanlarda pratik yapın.

Çocukların öğreten rolüne geçmesine izin verin.

Topluluğa katkılarını kutlayın.

NotebookLM

Büyük Resim: Organik Bir Ekosistem İnşa Etmek

Sınıf yönetimi anlık krizleri çözmek değil, bir kültür yaratmaktır. Kuralları dikte etmek yerine çocuklarla oluşturduğumuzda, rutinlerle belirsizliği giderdiğimizde ve olumsuz yönergeleri olumlu dille değiştirdiğimizde; itaat eden değil, kendi kendini düzenleyebilen (self-regulating) bir topluluk inşa ederiz.

NotebookLM

Yarın sabah çember zamanında çocuklara hangi soruyu soracaksınız?

Sınıf kültürünüzü dönüştürmeye küçük bir hikaye,
tek bir soru ve yürüyen ayaklarla başlayın.

NotebookLM